

Kompletterande utlåtande järnvägsplan spårlinje och stationer

Tunnelbana till Älvsjö

2025-11-24

Titel: Kompletterande utlåtande järnvägsplan spårlinje och stationer
Projektledare: Åsa von Malmberg, Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT)
Bilder & illustrationer: FUT om inte annat anges
Dokument-id: 7000-PA1-12-00190
Diarienummer: FUT 2024-0984
Datum: 2025-11-24
Distributör: Region Stockholm, Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT)
Box 454 36, 104 31 Stockholm. Tel: 08 123 100 00
E-post: registrator.fut@regionstockholm.se

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Inkomna yttranden och kommentarer	5
2.1	Inkomna yttranden från fastighetsägare och tomträttsinnehavare.	5
	Yttrande 2.1.1.....	5
	Yttrande 2.1.2	5
2.2	Inkomna yttranden från myndigheter, organisationer och företag.	9
	Yttrande 2.2.1	9
	Yttrande 2.2.2	9
	Yttrande 2.2.3	9
	Yttrande 2.2.4	10

1 Inledning

En helt ny tunnelbanelinje mellan Fridhemsplan och Älvsjö binder ihop centrala och södra Stockholm. Det gör att 48 500 nya bostäder med hållbara kommunikationer kan byggas. Linjen ger nya resmöjligheter med smidiga bytespunkter till annan kollektivtrafik samtidigt som T-Centralen och röd linje avlastas.

Under perioden 2025-05-19 till 2025-06-19 ställdes järnvägsplanen för Tunnelbana till Älvsjö – spårlinje och stationer inklusive miljökonsekvensbeskrivning ut för granskning. Järnvägsplanens granskningshandling är daterad 2025-05-05. Länsstyrelsen i Stockholms län har godkänt miljökonsekvensbeskrivningen 2025-03-07. Diarienummer för granskningen är FUT 2024-0980.

Efter granskningstiden har mindre ändringar gjorts i underlaget till järnvägsplanen utifrån de yttranden som kommit in. Dessa har sammanställts i *PM Ändringar efter granskning*, daterad 2025-09-25, och sedan delgetts berörda under perioden 2025-09-26 till 2025-10-10. Därefter har ett antal mindre ändringar gjorts, som har delgivits berörda vid olika tillfällen under perioden 2025-10-07 till 2025-11-20. Ändringarna har sammanställts i *PM kompletterande ändringar efter granskning*, daterad 2025-11-21, och inkomna yttranden har sammanställts i detta dokument.

Med anledning av ändringarna efter granskningen har sex yttranden inkommit som redovisas och kommenteras i detta dokument. Yttrandena har delats in under två rubriker; Fastighetsägare och tomträttshavare (avsnitt 2.1) samt Myndigheter och organisationer (avsnitt 2.2) vilka har numrerats från 2.1.1–2.1.2 och 2.2.1–2.2.4.

Under respektive sammanfattat yttrande återfinns kommentarer från Region Stockholm, benämnt som Regionen i detta dokument. I vissa fall omnämns förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT), som är en del av Region Stockholm. Under avsnitten redovisas företrädare vilket syftar på den roll som yttrandet skrivits under av eller skickats från.

I detta kompletterande utlåtande har inkomna yttranden sammanfattats. Fullständiga versioner av yttranden återfinns i diariet. Begäran om fullständiga yttranden skickas till registrator.fut@regionstockholm.se.

2 Inkomna yttranden och kommentarer

I detta kapitel redovisas inkomna yttranden från fastighetsägare och tomträttsinnehavare redovisade i fastighetsförteckningen för järnvägsplanen. I kapitlet redovisas också inkomna yttranden från myndigheter, organisationer, företag. Därtill redovisas Regionens kommentarer avseende de inkomna synpunkterna.

2.1 Inkomna yttranden från fastighetsägare och tomträttsinnehavare

I detta kapitel redovisas yttranden från fastighetsägare och tomträttsinnehavare enligt numreringen 2.1.1 till 2.1.2.

Yttrande 2.1.1

Fastighet: Godståget 1

Namn: Castellum

Yttrande:

Castellum har emottagit underlag och har till handläggande tjänstemän hos FUT framfört att underlag avseende intrångets utbredning i höjddled inte definieras och saknas i handlingarna. Med den kompletterande handling som presenterats, framför Castellum att de är nöjda.

Regionens kommentar:

Regionen noterar yttrandet.

Yttrande 2.1.2

Fastighet: Stubinen 2 och Stubinen 4

Namn: Citycon Liljeholmstorget Galleria AB

Yttrande:

2.1.2.1 Övergripande inställning

Citycon har vid flera möten diskuterat tillfälliga ytor med Regionen/FUT och även lämnat synpunkter i formella processer - först i granskningen av järnvägsplanen 2025-06-19 och senare på Ändrings-PM 2025-10-13. Citycon konstaterar att endast delar av synpunkterna har beaktats vilket innebär fortsatt betydande utmaningar för genomförbarheten av Citycons projekt. Synpunkterna gäller områdena T46a och T46h i bilaga till plankartor för tillfälligt

nyttjande (7100-M72-2200001), med fokus på samordning, utbredning och tider för nyttjande.

2.1.2.2 Samordning

I bilagan anges för T46a och T46h att ”samordning ska ske med Stockholms stads projekt för utbyggnad av Liljeholmens Centrum.” Citycon noterar att texten anges som information och avses inte fastställas. Eftersom samverkan är avgörande anser Citycon att texten bör fastställas i järnvägsplanen för att ge samordningskravet faktisk innebörd.

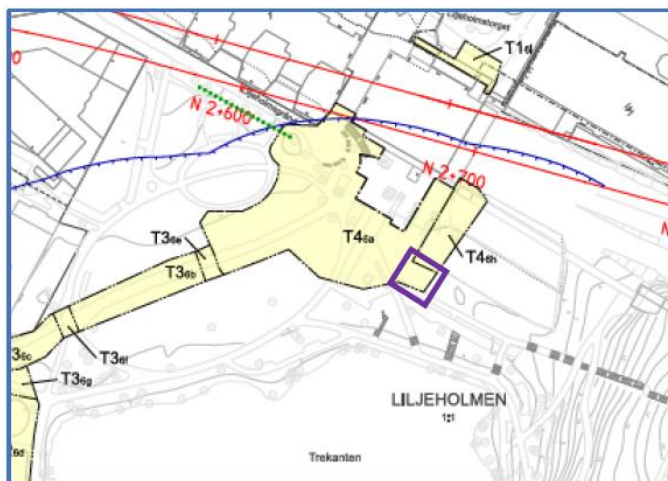
Citycon har vid flera möten med Regionen/FUT tydliggjort vilka ytor som behövs och när. Då detta inte fullt ut avspeglas i handlingarna finns oro att samordningen inte kommer att tillgodose projektets behov. Citycon ser därför ett behov av ett mer strukturerat och tydligt angivet samverkansförfarande.

2.1.2.3 Körspår och access via T46a

För att möjliggöra access till Citycons projekt behöver fordon kunna passera över T46a. Körspår, med hänsyn till träd och ledningar, har redovisats vid möten, och delgavs första gången via e-post 29 april 2025. Citycon har inte uppfattat någon invändning från Regionen/FUT. För att säkerställa genomförandet framhåller Citycon att körmöjligheten behöver tydliggöras, exempelvis genom ett förtydligande i järnvägsplanen.

2.1.2.4 Omfattning av T46h

Område T46h behöver utökas till att även omfatta den lila markeringen i figuren nedan. Detta framfördes redan tidigare i granskningsyttrande. Ytan krävs för hantering och montering av fackverk inför överdäckningen, inklusive rationell logistik och mobilkran. Detta har redovisats till Regionen/FUT i möten och genom översända skedesplaner till exempel 2025-03-18.

Figur 1 Utdrag ur M72-X550-10PL-AO288-10-0004, dat 2025-10-17 med inlagd markering (av Citycon) för område som Citycon framhåller ska ingå i T46h. (Citycons yttrande, 2025-11-19)

2.1.2.5 Användning av T46h

Området omfattar Citycons markanvisning och blivande kvartersmark där grundläggning ska ske för byggnader som ska uppföras.

Regionen/FUT har gett uttryck för att området behövs initialt för förberedande arbeten så som ledningsomläggning. Citycons inställning till detta är positiv under förutsättning att samordning och informationsutbyte fungerar väl då Citycon efter ledningsomläggning behöver området för genomförande av projektet. I Bilagan anges att området ska användas för ”Markförberedande arbeten” och att bodetablering ska vara inom område T26d. Citycon framhåller att området T46h endast ska avse arbeten för ledningsomläggning.

2.1.2.6 Tider

Gula linjen avser nyttja områdena under 7,5 år respektive 1,5 år. Beroende på när dessa perioder infaller finns risk för överlappning med Citycons behov av samma ytor. Detta gör samordningen än viktigare. Utifrån Citycons bedömning att detaljplanen vinner laga kraft Q2–Q4 2026 planerar Citycon att ta området i anspråk därefter.

Regionens kommentar:

Regionen noterar att Citycon har en markanvisning med Stockholm stad som fastighetsägare för den yta som synpunkten avser.

2.1.2.7 Övergripande inställning

Regionen noterar synpunkterna. Regionen har beaktat de synpunkter som Citycon framfört i den mån det varit möjligt. Regionen har redovisat ett tillfälligt markanspråk som ger en tids- och kostnadseffektiv produktion med begränsad påverkan på platsen. Syftet med järnvägsplanen är att säkra markåtkomsten, vilket innebär att ytor som blir föremål för samordning kan hanteras utanför järnvägsplaneprocessen, genom avtal och överenskommelser.

Regionen avser att fortsätta föra en dialog med Stockholms stad och Citycon gällande samordning av Citycons planerade projekt och utbyggnaden av tunnelbanan. Samverkansavtal ska tecknas mellan Citycon och Regionen, där det framgår att arbetena ska planeras gemensamt med god framförhållning och i god anda för att möjliggöra åtgärder enligt respektive tidplan.

2.1.2.8 Samordning

Samordningen som ska ske med Citycon ligger i informationskolumnen i *Bilaga för tillfälligt nyttjande*, då det i regel endast är specifika åtgärder och anpassningar som kan fastställas. Regionen avser reglera denna samordning i avtal med Citycon så att båda projekten kan färdigställas i tid.

2.1.2.9 Körspår och access via T46a

Tidigt i dialogen har Regionen erbjudit Citycon att byggvägen kan nyttjas av båda aktörerna för att leda till respektive arbetsområde. Av arbetsmiljöskäl kan transporter inte ske genom den andra partens arbetsområde, annat än vid undantagsfall. Citycons förslag om körväg genom Regionens markanspråk skulle minska Regionens arbetsområde, vilket behöver vägas mot påverkan på träd och ledningar i parken som alternativa körvägar skulle innebära.

Regionen bedömer att Citycons behov av körytor kan hanteras genom samordning och avser därför inte uppdatera järnvägsplanens handlingar. Samverkansavtal ska tecknas mellan Regionen och Citycon för att reglera samordningen i genomförandet av båda projekten.

2.1.2.10 Omfattning av T46h

Regionen har differentierat ytan i *PM Ändringar efter granskning* respektive *PM Kompletterande ändringar efter granskning*, i den utsträckning det är möjligt för att samtidigt kunna redovisa en genomförbarhet av projektet i järnvägsplanen. Regionen framhåller att ytorna och tiderna som anges i järnvägsplanen är nödvändiga för projektets genomförande. Dock kommer samordning med annan aktör kunna ske inom ytorna, vilket tydliggörs i informationskolumnen.

Regionen bedömer att behovet av yta för hantering och montering av fackverk inför överdäckningen, inklusive mobilkran och logistik, är en fråga som kräver samordning i byggskedet. Detta kommer att regleras i ett separat avtal mellan parterna för att säkerställa att båda projekten kan genomföras enligt plan.

2.1.2.11 Användning av T46h

Regionen delar Citycons uppfattning om att samordning och informationsutbyte är av vikt på denna plats.

Regionen behöver utföra ledningsomläggningar och andra markförberedande arbeten inom område T46h, arbeten som är benämnda som markförberedande arbeten i *Bilaga för tillfälligt nyttjande*. Varaktigheten för dessa arbeten är satt till cirka 1,5 år. Bodetablering är hänvisad till område T26d, i enlighet med bilagans redovisning.

2.1.2.12 Tider

Regionen noterar tidsperioden för planerad laga kraft av detaljplanen. Regionen delar Citycons uppfattning om att samordningen är viktig på denna plats, med hänsyn till att nyttjandeperioderna för områdena kan överlappa med Citycons behov. Regionen har dialog med Citycon i flera frågor, bland annat gällande markanspråk och tider för nyttjande av marken.

Förberedande arbeten som kan utföras innan järnvägsplanen vinner laga kraft planeras att genomföras så långt som möjligt för att minska den tid som projekten behöver samordnas.

2.2 Inkomna yttranden från myndigheter, organisationer och företag

I detta kapitel redovisas yttranden från myndigheter, organisationer och företag enligt numreringen 2.2.1 till 2.2.4.

Yttrande 2.2.1

Myndighet, organisation eller företag: Stockholms stad

Företrädare: Finansroteln

Yttrande:

Stockholms stad avstår från att svara på remissen.

Regionens kommentar:

Regionen noterar yttrandet.

Yttrande 2.2.2

Myndighet, organisation eller företag: Stockholm Parkering

Företrädare: Driftförvaltare, Fastighet och drift

Yttrande:

Stockholm Parkering anger i sitt yttrande att de inte har några synpunkter.

Regionens kommentar:

Regionen noterar yttrandet.

Yttrande 2.2.3

Myndighet, organisation eller företag: Heleneborgs båtklubb (HBK)

Företrädare: Framgår ej

Yttrande:

Heleneborgs båtklubb har inget att invända mot att den i planen tidigare föreslagna teknikbyggnaden på Långholmen utgår ur handlingarna. Båtklubben skriver att de gläder sig över beskedet att bygget av tunnelbanans gula linje inte kommer att medföra en anläggning på ön. En anläggning som de menar skulle ha inneburit ett stort ingrepp i parklandskapet och under byggtiden medfört en omfattande ökning av tung trafik på ön och tillfarten till ön över Långholmsbron.

Regionens kommentar:

Regionen noterar yttrandet.

Yttrande 2.2.4

Myndighet, organisation eller företag: Trafikverket

Företrädare: Samhällsplanerare

Yttrande:

Trafikverket har inga synpunkter på förslaget.

Regionens kommentar:

Regionen noterar yttrandet.

Tunnelbana mellan Fridhemsplan och Älvsjö är ett samverkansprojekt mellan staten, Stockholm stad och Region Stockholm. Region Stockholm har i uppdrag att planera och bygga dels den nya tunnelbanelinjen, dels en ny depå i Älvsjö för tågen på den nya linjen. Stationerna på den nya linjen är Fridhemsplan, Liljeholmen, Årstaberg, Årstafältet, Östbergahöjden och Älvsjö.